

zás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Kárpáti Zoltán régész; Bek Krisztina, Birkás Péter, Bósz Attila, Drávavölgyi Péter, Fenyvesi Anita, Gecse Tamás, Jevtuhov Boglárka, Kóra Mária, Kulin Kitty, Lampért Kirill, Nagy Norbert, Nagyné Lehotai Mónika, Nagy Tibor, Ósz Brigitta, Simó Attila, Strasszer Viktória, Zöldvölgyi Janka technikusok. A geodéziai felmérést a Geoservice Kft., a térszkenelési dokumentációt a piLine Kft. készítette.

KIS ATTILA

428. Pécs, Citrom utca
(KÖH 24593)

(Baranya megye) Kö?

2009. márciusban helyszíni szemlét végeztem az utca K-i végében tervezett ivókút vízvezetékárkának mélyítésénél. Az 1 m mélységűre tervezett közműárkban bolygatott, szórványos helyzetű emberi csontok kerültek elő. A földmunka a középkori Benedek-templomot D-ről övező egykori temető területén folyt, a temetőkerítés vonalán belül, így feltételezhetjük, hogy a középkorból származó csontokról van szó. A Kárpáti Gábor és Gere László által végzett korábbi ásatások ezt a területrészt nem érintették. Az előkerült tárgyi leletek: „IXS” (Krisztus-monogramos) középkori bronz pecsétgyűrű, valamint középkori és újkori kerámiatöredékek.

GÁBOR OLIVÉR

429. Pécs, Ifjúság útja
(KÖH 72063)

(Baranya megye) Kö

2009. július 23. és augusztus 7. között próbafeltárást végeztünk a 2917, 2942 hrsz. ingatlanokon. A kutatott terület 898 m², a feltárt 633 m² volt.

Az érintett terület egy D-i fekvésű domboldal, amelynek a D-i felén részben az erózió, részben jelenkori feltöltés miatt az altalaj 2–4,5 m mélyen található. A kutatott terület nagy részén az altalaj laza pannon homok, néhol mészaplannal tagolva. A terület kívül esett a római kori Sopianae belterületén, a középkori, török kori Pécs városfallal határolt, valamint a középkori város beépített területén.

A kijelölt területen D-i irányból haladva húztuk meg a K–Ny irányú kutatóárkokat. A D-i, vastagon feltöltött területen régészeti jelenséget nem találtunk. Az É-i harmad DDNy-i részén viszont két kemence folytja rajzolódott ki. Itt nagyobb összefüggő felületet kialakítva további régészeti jelenségek kerültek elő, egymás mellett barna löszös-murvás altalajba ásva. Ez a környezettől eltérő altalaj egy kb. 15 m széles sávban figyelhető meg, valószínűleg egy jégkorszaki hasadék későbbi feltöltődése, ami már elég tömörnek bizonyult ahhoz, hogy objektumokat áshassanak bele. A terület

É-i részén három É–D irányú kutatóárkot húztunk. A középső sáv É-i végében a vékony humuszréteg alatt egyetlen gödör került elő.

A terület É-i részén elkülönülten egyetlen középkori gödröt, a középső harmadának Ny-i részén egy kb. 15×40 m sávban 17 középkori jelenséget találtunk, amelyek talán egy közeli lelőhelyhez köthetők vagy egy rövidebb megtelepedés nyomai. Összesen 3 kemencét és 14 gödröt tártunk fel, rendkívül kevés leletanyaggal.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatárs: Szabó Sándor technikus. A geodéziai felmérést a Geoservice Kft. végezte.

VOICSEK VANDA

430. Pécs, Király utca, Budai kapu
(KÖH 26817)

(Baranya megye) Kö

2009. október 12. és december 16. között elvégeztük a 16651 hrsz. ingatlanon a hitelesítő feltárást. A kutatást a Budai kapu burkolatban való bemutatása tette szükségessé. Az egykori középkori városkapu, amely a Budáról Pécsre vezető útról kapta nevét, a mai belvárosban a Király utca 49–51. sz. előtti területen helyezkedik el. A területen 1983-ban a pécsi Janus Pannonius Múzeum régésze, Kárpáti Gábor végzett leletmentő ásatást.

Kutatásunk első üteme a Király utca középvezetékétől É-ra lévő részre korlátozódott. Négy szelvényt jelöltünk ki Ny–K-i irányban. A terület több élő közművel is bolygatva volt. Eredeti rétegeket a szelvények D-i felében, a közművek közötti megmaradt keskeny részekben, ill. az É-i szelvényfalban tudtunk csak megfigyelni. Az 1–3. szelvény É-i részén mintegy 40 cm-re az egykori aszfaltszinttől került elő az egykori budai kapu maradványa. A kaput Ny–K irányban mind a gázvezeték, mind a csapadékcatorna vágta, ezek fektetése során réselték el a fal egy részét. A 3. szelvényben az U alakú kapu K-i szárát sikerült megtalálnunk a belső falsíkkal együtt. A belső falsíkhhoz egy mecseki mészkőből kirakott középkori útréteg csatlakozott. Ez az út a kapun kívül mind K-i, mind Ny-i irányban kiszélesedett. Ennek az útrétegnek az átvágása, ill. elbontása után újabb, középkorra keltezhető útrétegeket tártunk fel, az egyes rétegeket pár centiméteres humuszréteg választotta el egymástól.

A budai kaputól K-i irányban (kb. 1,5–2 m-re) az út elbontása után egy másik fal bontakozott ki, amelyhez hozzáépítették a kapu előtti contra falat. Erre a falra közvetlenül ráhúzott egy folyami kavicsból kirakott útréteg. Ugyanilyen útrétegek jelentkeztek az É-i szelvényfalban is: egymás alatt négy köves útréteget figyeltünk meg, az egyes rétegeket vékony, enyhén agyagos barna humuszréteg-feltöltés választotta el egymástól. Szintén ebben a szelvényfalban figyeltünk meg két kemencét.

A 3. és 4. szelvény határán került elő a budai kapuhoz tartozó, 4 m hosszú, 1,2 m széles contra fal. A fal K-i oldala szép falsíkot ad, nagyméretű mészkövekből épült fel az egész. A fal Ny-i oldalát 2,6 m-es mélységig követtük lefelé, azonban még ebben a mélységben sem találtuk meg az alját. A contra faltól Ny-ra (3. szelvény) az É-i metszetfalban láthatóak voltak az útrétegek, míg a faltól K-re (4. szelvény) nem voltak útrétegek, ezen a részen volt az egykori farkasverem, árok. Ennek az ároknak a bontásából vegyes anyag került elő: középkori és újkori kerámia.

Az 1. szelvényben került elő az U alakú kapu Ny-i szára, itt azonban belső falsíkot nem sikerült megfognunk. A faltól D-re lévő metszetben is több útréteget figyeltünk meg, az egyes útrétegek ezen a részen is pár centiméter vastagságúak voltak, az útrétegek között vékony humuszos feltöltést figyeltünk meg itt is. Az útrétegek bontásából származó leletanyag főleg vas és állatcsont volt, kerámia szinte semmi.

Kutatásunk második ütemében az utca D-i oldalát tártuk fel. Ez a terület szintén közművekkel bolygatott volt. A vízvezeték árkának bontásakor került elő a kapu szintén U alakú D-i fele. A kaput ez a két egymással szemben lévő U alakú fal képezte. A vezetékeket ezen a részen közvetlenül a középkori falazatra fektették. A kapuzat a K-i oldalon alapozásában egybeépült, a Ny-i oldalon azonban nem találtunk erre utaló nyomot.

A 230 m²-nyi feltárt területen rétegmegfigyeléseket csak a kapuhoz futó részeken (középkori útrétegek) és a 3. szelvény É-i szelvényfalában tudtunk végezni. A bolygatottság nagy mértéke miatt leletanyag szinte alig volt a területen. Egy hamisított Zsigmond-parvus került elő az SE71 útréteg bontásából, ill. egy III. Béla érmét találtunk szórványként. A kerámiaanyag vegyes, időben a középkortól a 19. századig terjed.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a pécsi Janus Pannonius Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Birkás Péter, Bodródi Miklós, Gelencsér Ákos, Kárpáti Zoltán, Kóra Mária, Línzembold Csongor, Mesterházy Gábor. A geodéziai felmérést a Geoservice Kft. végezte.

ÁCS ZSÓFIA

431. Pécs, Kossuth tér (KÖH 26886)

(Baranya megye) Ró, Kö, Tő

A 2009. március 23. és április 20. közti időszakban a BMMI Janus Pannonius Múzeuma régészeti felügyeletet gyakorolt a Kossuth téren folyó mélyparkoló építés II. üteméhez kapcsolódó földkitermelés és a garázsépítés földmunkával járó kiegészítő tevékenységei felett. A 2008-ban feltárt terület DNy-i sarkánál, közvetlenül a tavalyi munkaterület széle mellett, vízvezeték és két akna létesítésekor a 1,5–2 m mély árok alján a hódoltság-

kori pusztulásréteg jelentkezett. A földmunka érintette a 2008-ban megtalált két középkori/hódoltsággkori épület területét. Az árokban a délebbi épület D-i fala jelentkezett. Ebből engedtünk elbontani mintegy 0,4 m-t az árok vonalában. A többi épületfal nem volt érzékelhető az árok és aknák területén.

A II. ütem sávjának Ny-i vége előtt, a járda vonalában egy kb. 2,5×3 m alapterületű szennyvízknában régészeti jelenséget nem figyeltünk meg. A II. ütem sávjában három régi közművezeték húzódott, az altalajszint felett régészeti megfigyeléseket részlegesen, mindössze kb. 3 m széles sávban lehetett tenni. Az újkori-modern feltöltés-feltöltődés alatt ugyanaz a humuszos sötétszürke feltöltődés jelentkezett, amelybe a tavalyi feltárás során a középkori–hódoltsággkori objektumok bele voltak ásva. Adott kutatási körülmények között egyetlen, hódoltsággkorra datálható gödör jelentkezett ebbe a rétegbe beleásva.

Az altalaj felső rétegét ugyanaz az erősen kavicsos, helyenként barna humuszos réteg képezi, mint a Kossuth tér tavalyi feltárt területén. Elfogadható módon megfigyeléseket ezen a szinten lehetett tenni. Lényegében ugyanaz jelentkezett, mint a tavalyi feltárás során: római kori cölöplyukak, árkok, gödrök és középkori–hódoltsággkori kutak, tárolóvermek, anyagnyerő gödrök. A római temetőhöz tartozó sírok viszont nem kerültek elő. Ennek legfőbb oka az lehet, hogy a sírok mintegy 30–40 m-es sávjában kevés bolygatatlan rész volt.

TÓTH ISTVÁN ZSOLT

432. Pécs, Rákóczi út 52–56.

(KÖH 72237)

(Baranya megye) Ró

A Rákóczi út (a Bajcsy-Zsilinszky úti kereszteződéstől K-re)–Hal tér–Fürdő utca vonalában csapadécsatorna épült, amelynek kivitelezési munkálatai 2009. március 24. és április 30. között régészeti felügyelet mellett zajlottak.

A csapadécsatorna árkának Rákóczi úti, Konzum Irodaház és Áruház előtti, szakasza a római kori település területére esik. Ezt a tavaly a Kossuth téren és korábban az Árkád Üzletház területén végzett régészeti feltárások eredményei alapján bizonyítani lehet. A római kor végén a korábbi településrész területe temetőként funkcionált tovább. A római város lakott területe ekkorra a fallal körülkerített területre korlátozódott (Irgalmasok u.–Bajcsy-Zsilinszky u. vonalától Ny-ra). A Kossuth téren mintegy kétszáz sír került elő a 2008. évi feltáráskor. A Rákóczi úti szakasz a középkori városon kívül, D-i falának elméleti vonalától D-re, attól 36 m távolságban húzódik, a Fürdő utca Hal tér előtti szakaszán ér be a középkori város területére.

A csapadécsatorna árka a Rákóczi úton nagyrészt egy korábbi vízvezeték árkának helyén haladt, annak aljától mintegy 1 m-rel mélyebbre ásták és szélesebb is annál mintegy 0,5 m-rel, ezért korlátozott mértékben